

Phân loại Bệnh tiểu đường Pima Indians

1. Định nghĩa vấn đề (Define Problem)

- **Mô tả:**
 - Bộ dữ liệu bao gồm 768 mẫu từ phụ nữ thuộc dân tộc Pima Indian, với 8 đặc điểm được đo lường.
 - Mục tiêu là dự đoán liệu bệnh nhân có mắc bệnh tiểu đường hay không dựa trên các đặc điểm y tế.
- **Dữ liệu vào:**
 - Pregnancies (Số lần mang thai)
 - Glucose (Nồng độ glucose huyết tương sau 2 giờ)
 - BloodPressure (Huyết áp tâm trương, mm Hg)
 - SkinThickness (Độ dày nếp gấp da cánh tay, mm)
 - Insulin (Insulin huyết thanh sau 2 giờ, mu U/ml)
 - BMI (Chỉ số khối cơ thể, kg/m²)
 - DiabetesPedigreeFunction (Hàm phả hệ tiểu đường)
 - Age (Tuổi)
- **Kết quả:** Outcome (0: Không mắc tiểu đường, 1: Mắc tiểu đường)

2. Chuẩn bị vấn đề (Prepare Problem)

2.1. Khai báo thư viện (Load Libraries)

In [1]:

```
# Load Libraries
import os, sys
from IPython.display import display
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import pandas as pd
import seaborn as sns
import warnings

%matplotlib inline
# plt.rcParams["figure.figsize"] = (12, 6)
# plt.rcParams['figure.dpi'] = 100

warnings.filterwarnings("ignore")
```

2.2. Nạp dữ liệu (Load Dataset)

```
In [2]: # Load dataset
columns = ['Pregnancies', 'Glucose', 'BloodPressure', 'SkinThickness', 'Insulin',
           'BMI', 'DiabetesPedigreeFunction', 'Age', 'Outcome']
df_dataset = pd.read_csv('./pima-indians-diabetes.csv', names=columns)

# Hiển thị dữ liệu đầu
display(df_dataset.head())
```

	Pregnancies	Glucose	BloodPressure	SkinThickness	Insulin	BMI	DiabetesPedigreeFunction
0	6	148	72	35	0	33.6	0.6
1	1	85	66	29	0	26.6	0.3
2	8	183	64	0	0	23.3	0.6
3	1	89	66	23	94	28.1	0.1
4	0	137	40	35	168	43.1	2.2


```
In [3]: # Kiểm tra thông tin dữ liệu
df_dataset.info()
```

```
<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 768 entries, 0 to 767
Data columns (total 9 columns):
 #   Column           Non-Null Count  Dtype  
--- 
 0   Pregnancies      768 non-null    int64  
 1   Glucose          768 non-null    int64  
 2   BloodPressure    768 non-null    int64  
 3   SkinThickness    768 non-null    int64  
 4   Insulin          768 non-null    int64  
 5   BMI              768 non-null    float64 
 6   DiabetesPedigreeFunction 768 non-null    float64 
 7   Age              768 non-null    int64  
 8   Outcome          768 non-null    int64  
dtypes: float64(2), int64(7)
memory usage: 54.1 KB
```

```
In [4]: # Thống kê mô tả
df_dataset.describe()
```

Out[4]:

	Pregnancies	Glucose	BloodPressure	SkinThickness	Insulin	BMI	Dia
count	768.000000	768.000000	768.000000	768.000000	768.000000	768.000000	768.000000
mean	3.845052	120.894531	69.105469	20.536458	79.799479	31.992578	
std	3.369578	31.972618	19.355807	15.952218	115.244002	7.884160	
min	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	
25%	1.000000	99.000000	62.000000	0.000000	0.000000	27.300000	
50%	3.000000	117.000000	72.000000	23.000000	30.500000	32.000000	
75%	6.000000	140.250000	80.000000	32.000000	127.250000	36.600000	
max	17.000000	199.000000	122.000000	99.000000	846.000000	67.100000	

3. Phân tích dữ liệu (Analyze Data)

3.1. Thống kê mô tả (Descriptive Statistics)

(1) Hiển thị một số thông tin về dữ liệu

In [5]:

```
# shape
print(f'+ Shape: {df_dataset.shape}')

# types
print(f'+ Data Types: \n{df_dataset.dtypes}')

# head, tail
print(f'+ Contents: ')
display(df_dataset.head(5))
display(df_dataset.tail(5))

# info
df_dataset.info()
```

+ Shape: (768, 9)
+ Data Types:
Pregnancies int64
Glucose int64
BloodPressure int64
SkinThickness int64
Insulin int64
BMI float64
DiabetesPedigreeFunction float64
Age int64
Outcome int64
dtype: object
+ Contents:

	Pregnancies	Glucose	BloodPressure	SkinThickness	Insulin	BMI	DiabetesPedigreeFunction	Outcome
0	6	148	72	35	0	33.6		0.6
1	1	85	66	29	0	26.6		0.3
2	8	183	64	0	0	23.3		0.6
3	1	89	66	23	94	28.1		0.1
4	0	137	40	35	168	43.1		2.2

	Pregnancies	Glucose	BloodPressure	SkinThickness	Insulin	BMI	DiabetesPedigreeFunction	Outcome
763	10	101	76	48	180	32.9		1
764	2	122	70	27	0	36.8		1
765	5	121	72	23	112	26.2		1
766	1	126	60	0	0	30.1		1
767	1	93	70	31	0	30.4		1

```
<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 768 entries, 0 to 767
Data columns (total 9 columns):
 #   Column           Non-Null Count  Dtype  
--- 
 0   Pregnancies      768 non-null    int64  
 1   Glucose          768 non-null    int64  
 2   BloodPressure    768 non-null    int64  
 3   SkinThickness    768 non-null    int64  
 4   Insulin          768 non-null    int64  
 5   BMI              768 non-null    float64 
 6   DiabetesPedigreeFunction 768 non-null    float64 
 7   Age              768 non-null    int64  
 8   Outcome          768 non-null    int64  
dtypes: float64(2), int64(7)
memory usage: 54.1 KB
```

Nhận xét:

- Dữ liệu có 8 tính chất để phân lớp
- Tổng số dòng dữ liệu là 768 dòng
- Dữ liệu để phân lớp ở cột Outcome

(2) Kiểm tra tính toàn vẹn của dữ liệu

```
In [6]: has_null = df_dataset.isnull().sum().any()
has_nan = df_dataset.isna().sum().any()
n_duplicated = df_dataset.duplicated().sum()
print(f'Tính toàn vẹn dữ liệu:')
```

```

print(f'+ Có giá trị Null: {has_null}')
if has_null:
    display.display(df_dataset[df_dataset.isnull().any(axis=1)])
print(f'+ Có giá trị Nan: {has_nan}')
if has_nan:
    display.display(df_dataset[df_dataset.isna().any(axis=1)])
print(f'+ Số dòng trùng: {n_duplicated}')

```

Tính toàn vẹn dữ liệu:

- + Có giá trị Null: False
- + Có giá trị Nan: False
- + Số dòng trùng: 0

Nhận xét:

- Dữ liệu không có giá trị rỗng trùng (NaN, Null)

(3) Các tính chất thống kê trên dữ liệu số

- Count, Mean, Standard Deviation, Minimum Value
- 25th Percentile, 50th Percentile (Median), 75th Percentile, Maximum Value

In [7]: `description = df_dataset.describe().T
display(description)`

	count	mean	std	min	25%	50%	75%
Pregnancies	768.0	3.845052	3.369578	0.000	1.00000	3.0000	6.000
Glucose	768.0	120.894531	31.972618	0.000	99.00000	117.0000	140.250
BloodPressure	768.0	69.105469	19.355807	0.000	62.00000	72.0000	80.000
SkinThickness	768.0	20.536458	15.952218	0.000	0.00000	23.0000	32.000
Insulin	768.0	79.799479	115.244002	0.000	0.00000	30.5000	127.250
BMI	768.0	31.992578	7.884160	0.000	27.30000	32.0000	36.600
DiabetesPedigreeFunction	768.0	0.471876	0.331329	0.078	0.24375	0.3725	0.626
Age	768.0	33.240885	11.760232	21.000	24.00000	29.0000	41.000
Outcome	768.0	0.348958	0.476951	0.000	0.00000	0.0000	1.000

(4) Tần số xuất hiện (Distribution) trên dữ liệu kết quả (Outcome)

In [8]: `df_dataset["Outcome"].value_counts()`

Out[8]: `Outcome`
 0 500
 1 268
 Name: count, dtype: int64

Nhận xét:

- Dữ liệu cần phân loại mắc bệnh và không mắc
- Tỉ lệ khoảng 2/3 người không mắc và 1/3 người mắc

3.2. Hiển thị dữ liệu (Visualize Data)

1. Correlation giữa các biến y tế và Outcome (Tiểu đường)

Biểu đồ

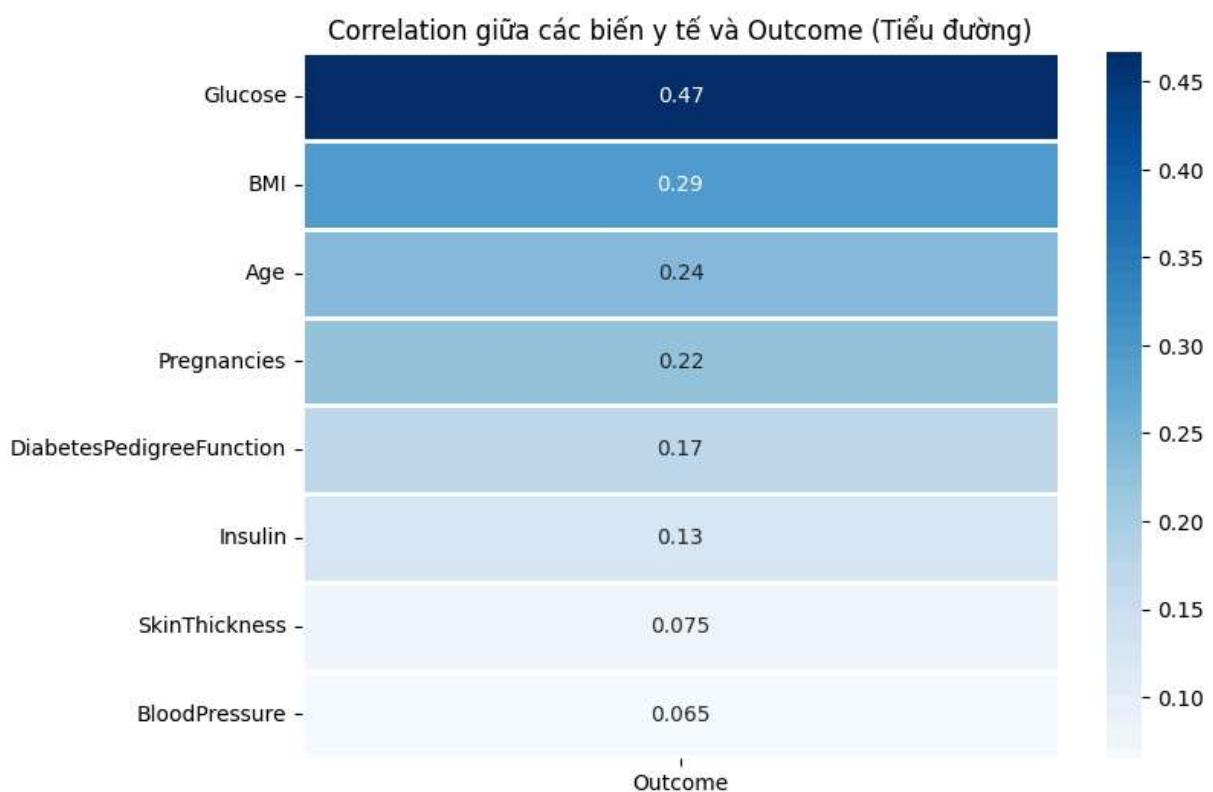
```
In [9]: columns = ['Pregnancies', 'Glucose', 'BloodPressure', 'SkinThickness', 'Insulin',
                 'BMI', 'DiabetesPedigreeFunction', 'Age', 'Outcome']

df_dataset = pd.read_csv('./pima-indians-diabetes.csv', names=columns)
# Tính correlation
diabetes_corr = df_dataset.corr()

outcome_corr = diabetes_corr[['Outcome']] # Lấy cột outcome
outcome_corr = outcome_corr.drop('Outcome') # bỏ hàng outcome

# Sorted
outcome_corr_sorted = outcome_corr.sort_values('Outcome', ascending=False)

# Heatmap
fig, ax = plt.subplots(figsize=(8,6))
sns.heatmap(data=outcome_corr_sorted, cmap='Blues', linecolor='white', linewidths=1
plt.title('Correlation giữa các biến y tế và Outcome (Tiểu đường)');
```


Kết luận

- `Glucose` có tương quan trung bình (0.47) → quan trọng nhất.
- `BMI, Age, Pregnancies, DiabetesPedigreeFunction` → tương quan yếu (0.17–0.29).
- `Insulin, SkinThickness, BloodPressure` → gần như không liên quan (<0.13).
=> Như vậy, Glucose là yếu tố dự báo chính, các biến khác chỉ bổ sung.

2. Phân tích theo đơn biến

Biểu đồ

In [11]: # Boxplot cho từng biến để tính Median, IQR, và outlier

```

fig, axes = plt.subplots(2, 4, figsize=(16, 8))
axes = axes.flatten()

for i, col in enumerate(columns[:-1]):
    sns.boxplot(y=df_dataset[col], ax=axes[i])
    axes[i].set_title(f'Boxplot của {col}')

plt.tight_layout()
plt.show()

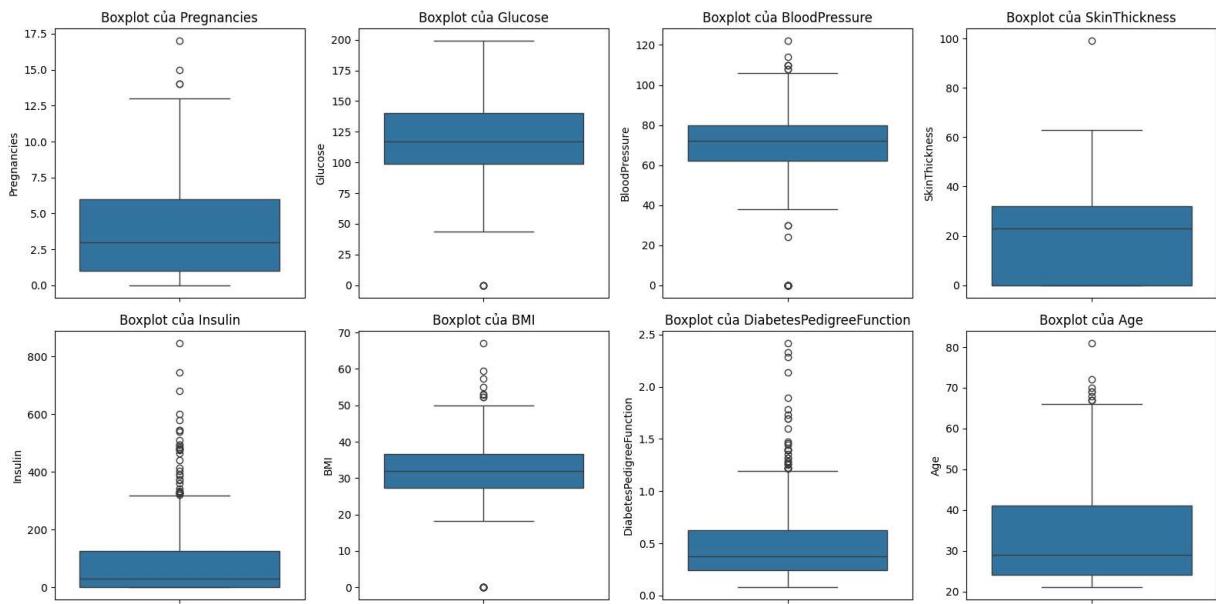
# Tính Median và IQR cho từng biến
for col in columns[:-1]:
    median = df_dataset[col].median()
    iqr = df_dataset[col].quantile(0.75) - df_dataset[col].quantile(0.25)
    q1 = df_dataset[col].quantile(0.25)

```

```

q3 = df_dataset[col].quantile(0.75)
outliers = ((df_dataset[col] < q1 - 1.5 * iqr) | (df_dataset[col] > q3 + 1.5 * iqr))
print(f'{col}: Median = {median:.2f}, IQR = {iqr:.2f}, Outliers = {outliers}')

```


Pregnancies: Median = 3.00, IQR = 5.00, Outliers = 4
 Glucose: Median = 117.00, IQR = 41.25, Outliers = 5
 BloodPressure: Median = 72.00, IQR = 18.00, Outliers = 45
 SkinThickness: Median = 23.00, IQR = 32.00, Outliers = 1
 Insulin: Median = 30.50, IQR = 127.25, Outliers = 34
 BMI: Median = 32.00, IQR = 9.30, Outliers = 19
 DiabetesPedigreeFunction: Median = 0.37, IQR = 0.38, Outliers = 29
 Age: Median = 29.00, IQR = 17.00, Outliers = 9

Kết luận

- Đa số phụ nữ trong bộ dữ liệu có khoảng 3 lần mang thai, tuổi trung vị 29 (9 cá nhân cao tuổi khác biệt).
- Glucose và BMI tập trung quanh mức cao (Glucose ~117, BMI ~32 → nhiều người ở mức thừa cân, béo phì so với chuẩn (Glucose < 100, BMI < 30)).
- BloodPressure, DiabetesPedigreeFunction và Insulin lại có khá nhiều giá trị bất thường (outlier), dữ liệu hơi lộn xộn.

3. Phân tích theo outcome

Chú ý: **stat="density"** và **common_norm=False** để chuẩn hoá trực tung về mật độ. Như vậy số lượng người không ảnh hưởng nữa, giúp so sánh rõ ràng hình dạng phân bố giữa hai nhóm bệnh và không bệnh, tránh việc nhóm đông người lấn át nhóm ít người.

Biểu đồ

In [14]:

```

import matplotlib.pyplot as plt
import seaborn as sns

```

```

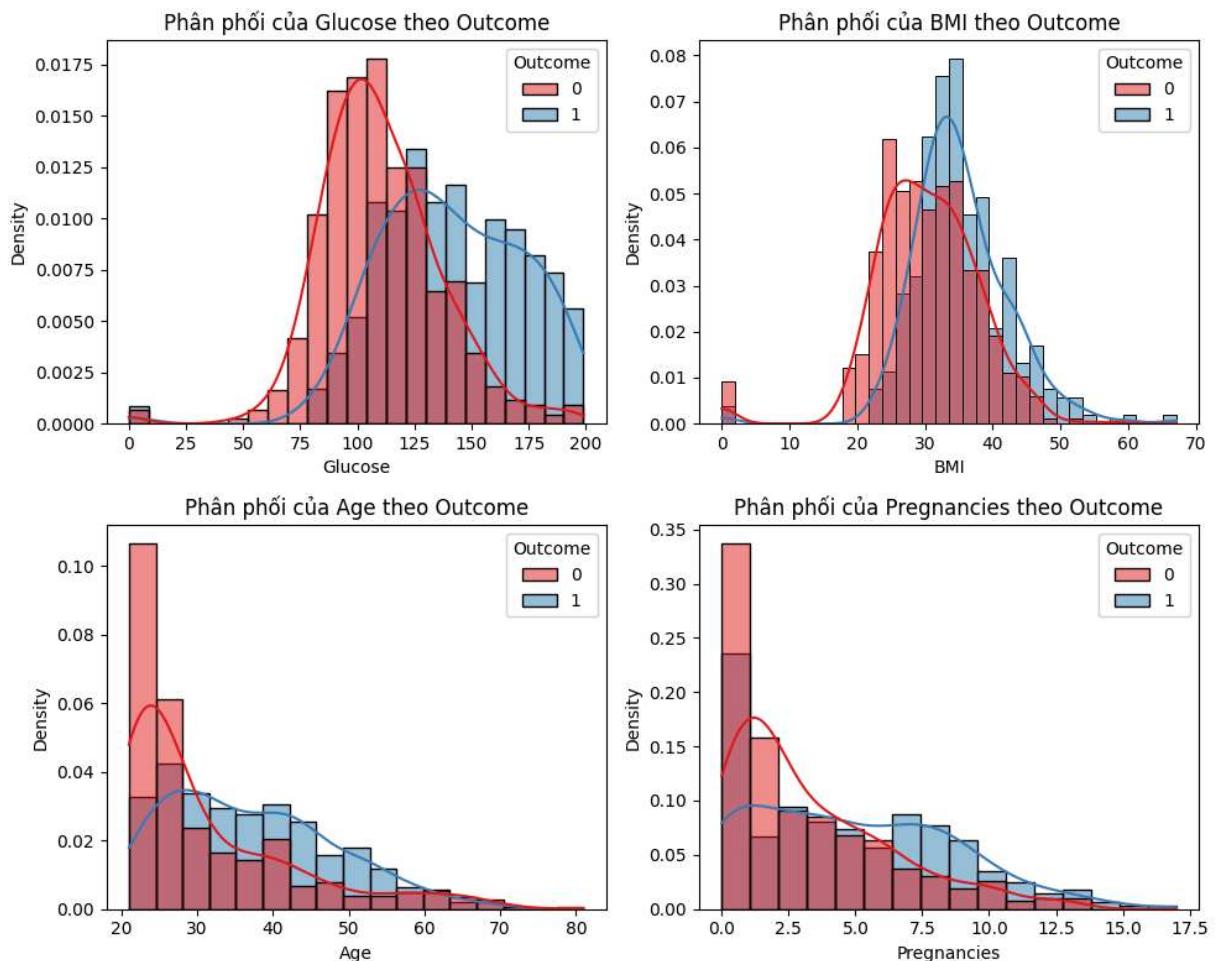
cols = ['Glucose', 'BMI', 'Age', 'Pregnancies']

# Vẽ grid X x Y
fig, axes = plt.subplots(2, 2, figsize=(10, 8))
axes = axes.flatten() # thành 1D

for i, var in enumerate(cols):
    sns.histplot(
        data=df_dataset,
        x=var,
        hue="Outcome",
        kde=True,
        stat="density",
        common_norm=False,
        ax=axes[i], # vẽ theo khung
        palette="Set1"
    )
    axes[i].set_title(f"Phân phối của {var} theo Outcome")

plt.tight_layout()

```


Nhận xét và Kết luận

Không tiêu đường :

- **Glucose:** Phân bố tập trung chủ yếu khoảng 80 – 125 → tức là phần lớn người khỏe mạnh có mức đường huyết bình thường.
- **Age:** Nhóm không bệnh tập trung ở tuổi trẻ (20–25), càng lớn tuổi càng ít người không mắc (nguy cơ tăng dần).
- **BMI:** Vẫn có nhiều người BMI 30–40 nhưng Outcome = 0 → tức là ngoài béo phì còn có yếu tố khác mới có khả năng bệnh

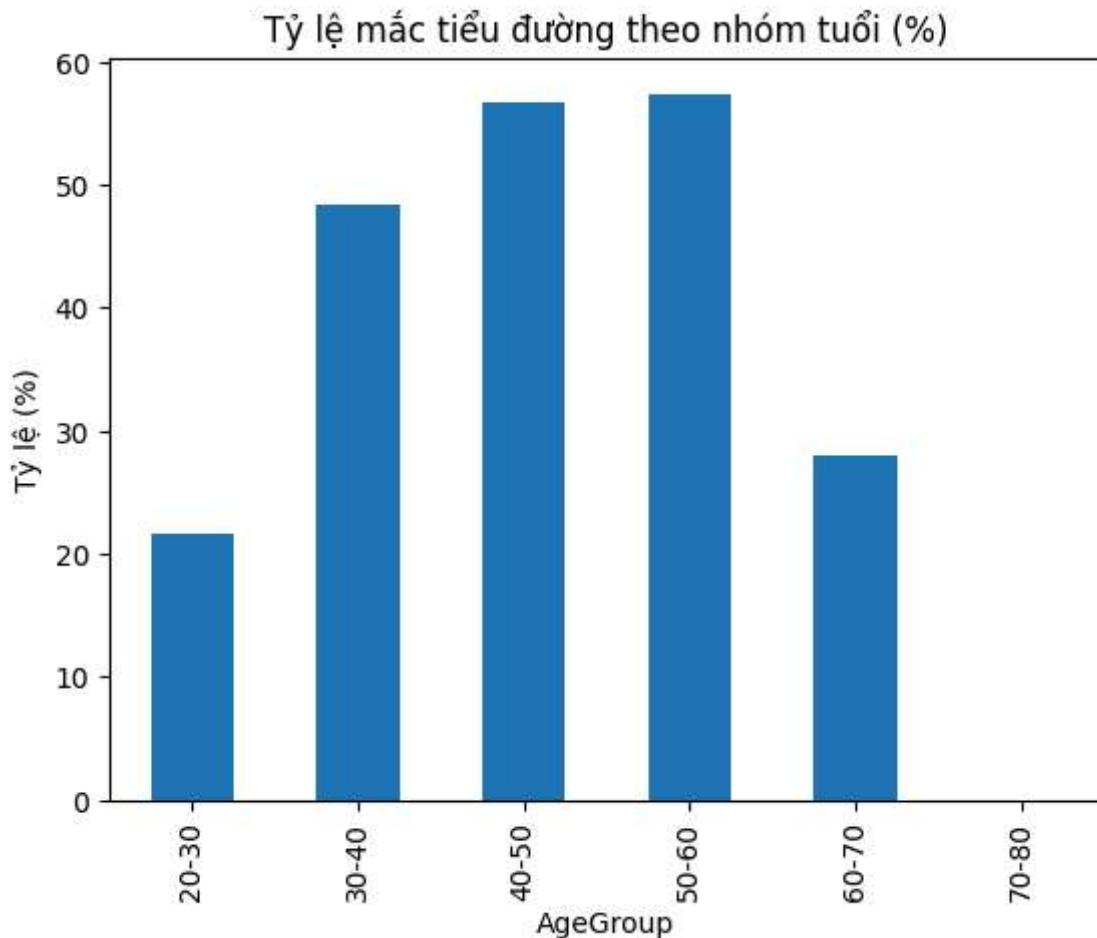
Mắc bệnh tiểu đường (tiểu đường):

- **Glucose:** Phân bố lệch sang bên phải, nhiều người có Glucose ≥ 100 , thậm chí cao hơn 150–200 → cho thấy đường huyết cao liên quan trực tiếp đến tiểu đường.
- **Age:** Phân bố đều ở nhiều độ tuổi.
- **BMI**
 - BMI < 25 (bình thường hoặc gầy): đa phần không mắc tiểu đường.
 - BMI 25–30 (thừa cân): bắt đầu thấy nhóm mắc tăng lên.
 - BMI 30–40 (béo phì): số ca mắc vượt trội hơn hẳn so với nhóm không mắc → nghĩa là béo phì là yếu tố nguy cơ mạnh.
- **Pregnancy:** Người có từ 6–12 lần mang thai có xu hướng mắc tiểu đường nhiều hơn so với không mắc

4. Phân tích tỷ lệ mắc bệnh theo tuổi, số lần mang thai

Biểu đồ theo tuổi

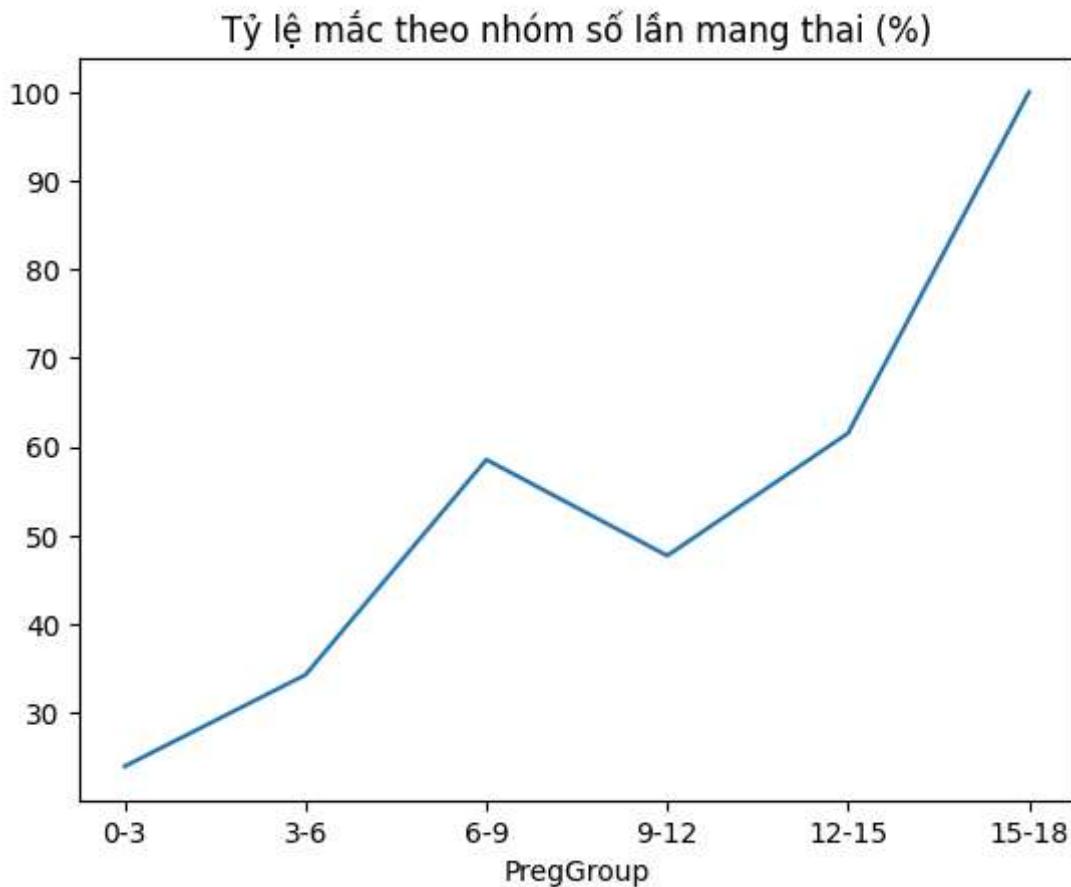
```
In [12]: df_dataset['AgeGroup'] = pd.cut(df_dataset['Age'], bins=[20, 30, 40, 50, 60, 70, 80]
age_group_rate = df_dataset.groupby('AgeGroup', observed=True)[['Outcome']].mean() *
age_group_rate.plot(kind='bar')
plt.title('Tỷ lệ mắc tiểu đường theo nhóm tuổi (%)')
plt.ylabel('Tỷ lệ (%)');
```


Biểu đồ theo số lần mang thai

```
In [13]: df_dataset['PregGroup'] = pd.cut(df_dataset['Pregnancies'], bins=[0, 3, 6, 9, 12, 15])

preg_rate = df_dataset.groupby('PregGroup', observed=True)[['Outcome']].mean() * 100
preg_rate.plot(kind='line')
plt.title('Tỷ lệ mắc theo nhóm số lần mang thai (%)');
```


Kết luận

Tuổi > 40 và mang thai > 6 có tỷ lệ cao hơn

5. Phân tích các trường hợp bất thường (BMI > 30 và Glucose trên 200mg/dl)

Tại sao là 200ml và BMI > 30 :

dựa vào Paper 1

- Firgure 1. Giá trị glucose máu ngẫu nhiên trong chẩn đoán đái tháo đường trang 58 paper 1
- Định nghĩa central obesity trang 33 Paper 1

(Central obesity (males: waist to hip ratio > 0.90; females: waist to hip ratio > 0.85) and/or BMI > 30 kg m⁻²)

Biểu đồ

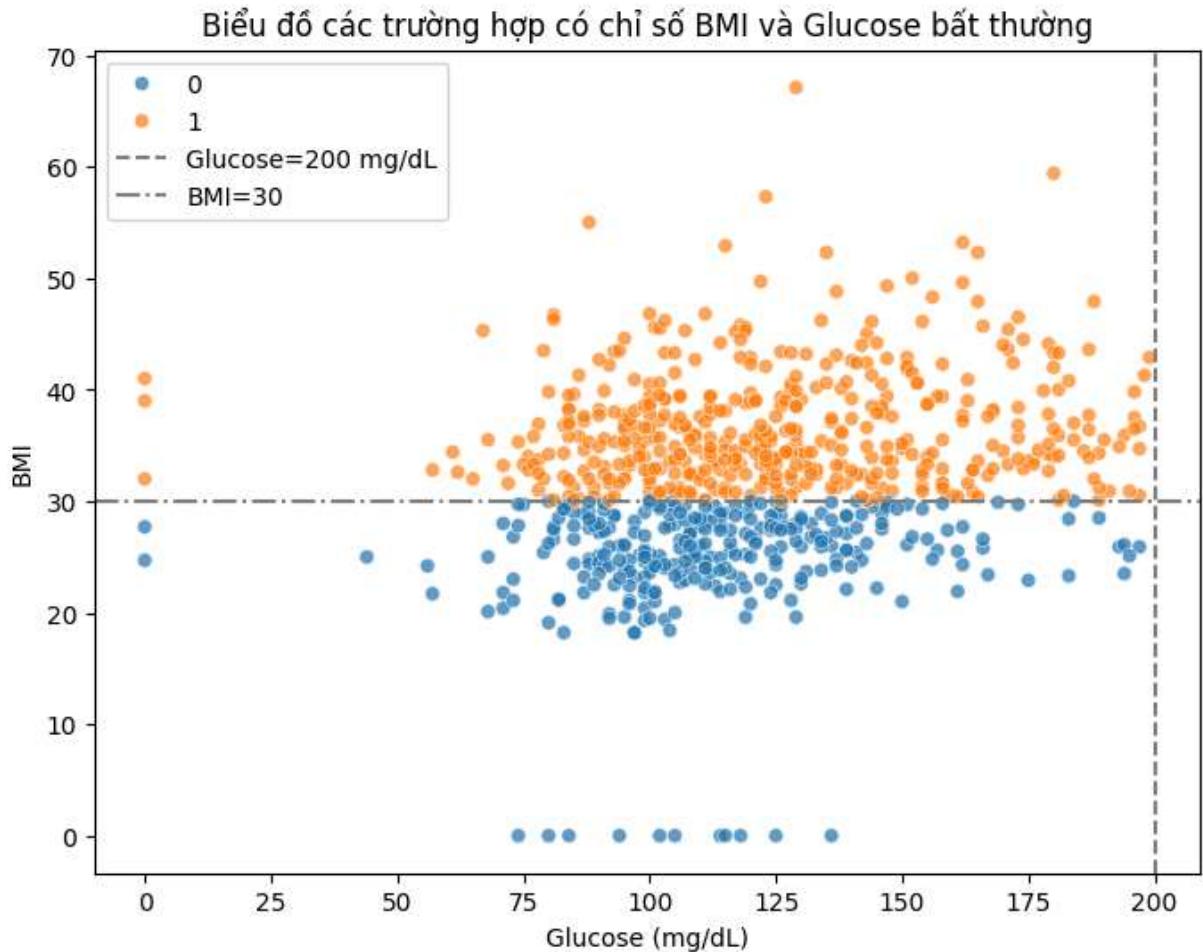
```
In [15]: df_dataset['HighRisk'] = ((df_dataset['Glucose'] > 200) | (df_dataset['BMI'] > 30))

# Scatter plot Glucose vs BMI
plt.figure(figsize=(8,6))
sns.scatterplot(
```

```

data=df_dataset,
x='Glucose',
y='BMI',
hue='HighRisk',           # 1 = giả định mắc bệnh, 0 = không
alpha=0.7
)
plt.axvline(200, color='gray', linestyle='--', label='Glucose=200 mg/dL')
plt.axhline(30, color='gray', linestyle='-.', label='BMI=30')
plt.xlabel('Glucose (mg/dL)')
plt.ylabel('BMI')
plt.title('Biểu đồ các trường hợp có chỉ số BMI và Glucose bất thường')
plt.legend();

```


Kết luận

Mặc dù có rất nhiều phụ nữ vượt ngưỡng BMI > 30 nhưng không ai có mức glucose vượt 200 mg/dL sau khi OGTT